מבילה בזמנה לאו מצוה ומהדרינן ור' יוםי

סבר מבילה בזמנה מצוה ולא מהדרינן

וסבר ר' יוסי מבילה בזמנה מצוה יוחתניא

אהזב והזבה המצורע והמצורעת בועל נדה

וממא מת מבילתן ביום נדה ויולדת מבילתן

בלילה בעל קרי שובל והולך כל היום כולו

ר' יוםי אומר מן המנחה ולמעלה אינו יצריך

לטבול ההיא ר' יוסי בר' יהודה היא ידאמר

דייה מבילה באחרונה: מתני' סינכרי שבא

לכבות אין אומרים לו כבה ואל תכבה מפני

שאין שביתתו עליהן אבל קמן שבא לכבות

אין שומעין לו מפני ששביתתו עליהן: גמ'

יא"ר אמי בדליקה התירו לומר כל המכבה יסא"ר

אינו מפסיד נימא מסייע ליה נכרי שבא

לכבות אין אומרים לו כבה ואל תכבה מפני

שאין שביתתו עליהן כבה הוא דלא אמרינן

ליה הא כל המכבה אינו מפסיד אמרינן ליה

אימא סיפא אל תכבה לא אמרינז ליה וכל

המכבה אינו מפסיד נמי לא אמרינן ליה

אלא ימהא ליכא למשמע מינה ת"ר ימעשה

ונפלה דליקה בחצירו של יוסף בן סימאי

לכבות מפני שאפטרופום של מלך היה

ולא הניחן מפני כבוד השבת ונעשה לו

נם וירדו גשמים וכיבו לערב שיגר לכל

אחד מהן שתי סלעין ולאפרכום שבהן

חמשים וכששמעו חכמים בדבר אמרו לא

היה צריך לכך שהרי שנינו נכרי שבא

לכבות אין אומרים לו כבה ואל תכבה:

אבל יקטן שבא לכבות אין שומעין לו מפני

ששביתתו עליהן: שמעת מינה ייקטן אוכל

נבלות ב"ד מצווין עליו להפרישו אמר רבי

יוחנן הבקטן העושה לדעת אביו דכוותה

גבי נכרי דקא עביד לדעתיה דישראל מי

מתני' שיכופין קערה על גבי הנר בשביל

שלא תאחוז בקורה ועל צואה של קמן ועל

עקרב שלא תישך א"ר יהודה מעשה בא

לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב ואמר חוששני לו מחמאת: גם רב יהודה ורב ירמיה בר

אבא ורב חנן בר רבא איקלעו לבי אבין דמן

נשיקיא לרב יהודה ורב ירמיה בר אבא

נכרי לדעתיה דנפשיה עביד:

בשיחין ובאו אנשי גיסטרא של

סמ א מיי׳ פ״א מהלכות

טוש"ע או"ח סימן תקנד

טוש"ע חו"ח סינון תקנד סעיף ח וסי׳ תריג סעיף יל יב וטוש"ע יו"ד סינון קלו סעיף ג וסינון שפא סעיף ה [ברי"ף פ"ב דשבועות דף רלב וברא"ש בהלכות

רנב וברח"ם בהכטת מקואות סיי לון: ע ב מייי פ"ו מהלכות שבת הלכה ד ופי"ב הלכה ז סמג לאוין סה טוש"ע או"ח

סימן שלד סעיף כה:

עא ג מיי׳ פי״ב שם וסמג

מהל' מאכלות אסורו' הל' כז

כח ופ"ג מהלכות אבל הלכה

יב סמג שם ולאוין קמח יב סמג שם ולאוין קמח טוש"ע שם סעיף כה וסימן שמג וטוש"ע יו"ד סימן שעג

סעיף א בהגה"ה: עג ו מיי' פי"ב מהלכות

שבת הלכה ד סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן רעז סעיף ה וסימן שלד סעיף כג

רבינו חננאל

ר' יוסי אומר טבילה בזמנה

מצוה, ואתיא מצוה זו

. ודחיה לעמידת ערום בפני

השם וטביל בדלא מיכסי.

. ואקשינן איני דר' יוסי סבר

. טבילה בזמנה מצוה, והתנן

בעל קרי טובל כל היום כולו, ר' יוסי אומר מן בעל קור טובל כל היום כולו, ר' יוסי אומר מן המנחה ולמעלה אינו צריך לטבול. ואוקימנא ג)בדצלי.

ואמרינז אי צלי ליה מנחה

מקמי דליחזי קרי, מ״ט דרבנן דמחייבי ליה למיטבל ביומא, ליתעכב עד לאורתא

וליטבול. ומסקינן משום

דסברי רבנן אע"ג דצלי ליה

טבילה בזמנה מצוה, ור׳

יוסי סבר טבילה בזמנה לאו

מעוה היא האי ר' יוחי רר'

באחרונה דקסבר טבילה

באחרונה זקטבו סביא... בזמנה לאו מצוה היא. וזה רבי יוסי דהיה אומר שם

כתוב על בשרו. אסיקנא

בגמרא דשבעת ימים ניומא

לזן דבטבילה בזמנה מצוה

פליגי. ונתבררה בסוף יום

התם לר' יוסי דאמר כל היום כולו כשר לטבילה,

. דאלמא סבר טבילה בזמנה ואלמא סבר טב לוו בומנוז [מצוה] היא. א"ר אמי בדליקה התירו לומר כל המכבה אינו מפסיד. וכן

הלכה. נכרי שבא לכבות

אין אומרים לו כבה אל

תכבה, אלא מניחין אותו ואין אומרים לו כבה, וגם

אין מונעין אותו מלכבות.

קטן העושה לדעת [אביו] אין מניחין אותו לכבות.

המפלת בענין טועה, ר בר"י אומר דייה לטבול

מט מעיף שם מעיף

מהלכות שביתת עשו מהככות שבינות עשור הככה ב ג ופ"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה ו סמג עשין רמג

והואות הלכה ו ופ"ג

ל) פסחים ל: יומל ו. פח. ה) פסחים כל יומח ו. פה. ע"ש [חוספתא יומא פ"ד ע"ש], ב) [ל"ל יכול וכ"א ביומא פח.], ג) נדה כט: [ודף ל, יומא פח.], ד) יכמות קיד., ה) כתובות ע:, ו) וברכות כה. ס) כתובות ע:, ו) [ברכות כה. וש"כן, !) [תוספ" פי"ד],
ח) יבמות קיד. נדה מו: [גיטין נה.], ע) לעיל מג. קו.,
י) [לקמן קמו.], ל) [במדבר יט], () [ויקרא טו], () [דף כט:], כ) וכן פירש הר"ן ותקשי לר' יוחנן וכוי וכבר העיר הב"י בטור או"ח סי שמג דבנוסחאות דידן איתא בההוא עובדא דמפתחות ר' פדת ור' יוחנן ספוקי מספקא פדת ונדי המון שפוקי משפקה ליה ועיי בכ״מ סוף הלכות מאכלות אסורות הלכה כז,

הגהות הב"ח

(A) רש"ר ד"ה הזב והזבה והמלורע וכו' וטעמת מפרש בפ"ב דמגילה: (3) ד"ה בעל קרי וכו' חוכל טהרות הס"ד ומיבות לבו ביום נמחה:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה אין אומרים לו וכו' אמירה לנכרי משום וכר אמירה לנכרי משום שבות. עי' ע"ז דף טו ע"ל נכש"י ד"ה נהי דלרניעה: תום' ד"ה ה"ג וכו' שרי למבול כרמשמע. ע"ל דף היא ע"ל מום׳ ד"ה לא ס"ד:

מוסף רש"י

טבילתן ביום. דיליף מוחטאו ניום העניעי ורחן נמים וגו' (יומא ו.). נדה ויולדת טבילתן בלילה. נדה דכתיג עבעת ימים תהיה בנדתה. כל שבעה. ויולדת כימי נדת דותה תטמא (mm). בדליקה התירו. דממוך שאדם בהול על ממונו אי לא שחדם נהול על ממונו חי נח שרים ליה חתי לכנויי (כתובות נו:). בקטן העושה לדעת בקטן העושה לדעת אביו. מסתינוק לופה כלפיו ורוסה שנות לו בכך וחביו עומד עליו, דהוה כחילו הוח מלוהו לעשות (יבמות קיד).
 לדעתיה דנפשיה עביד.
 חפילו בלה ידעת שחלם העכו"ם מתכוין להנאמו, שיודע שיטול שכר (שם). בערב. מדינה (לקמן קמו).

מוסף תוספות

א. וא״ת והא לר׳ שמעון מלאכה שאינה צריכה לגופה היא וליכא אלא איסורא דרבנן. לענ"ל.

רב נסים גאוו

, ההיא ר' יוסי בר יהודה היא דתניא ר יוסי ברי יהודה אומר דייה לטבילה באחרונה. משכחת לה במס׳ נדה בפרק המפלת. שמעת מינה אוכל נבילות בית . דיו מצוויו עליו להפרישו. יין מצווין עליו לחפויטו. מאי דשקלינן וטרינן בהא מילתא איתא במסכת יבמות בפרק חרש שנשא פיקחת.

טבילה בומנה מלוה. דכתיב והיה לפנות ערב ירחץ במים (דברים כג): לאו מלוה. ואי לא משכח גמי האידנא לישתהי עד למחר. ולמ"ד לאו מצוה קרא עלה טובה קמ"ל כדי שיעריב שמשו ביום

> עד ליל המחרת: הוב והובה כו'. ברייתה זו אצל יוה"כ שנויה בתוספתה דיומא (פ"ד): הוב והובה והמלורע ובועל נדה וטמא מה טובלין ביום. משהאיר המזרח ביום השביעי שלהם. וטעמא (א) בפ"ב דמגילה (דף כ.) מקרא דביום השביעיי מקלת שביעי ספירה ואם חל שביעי שלהם ביוה"כ טובלין כדרכן לאכול תרומה לערב: נדה ויולדת. טובלות כדרכן בלילי יוה״כ אם חל שביעי שלהם בערב יוה"כ שאינה יכולה לטבול ביום ז' דכתיב בהם תהיה בנדתה בהוייתה תהא כל ז' (פסחים דף 1:): בעל קרי. שלריך טבילה לדברי תורה מדברי סופרים ואפי׳ אין אוכל טהרות (כ) לבו ביום: טובל כל היום כולו. ואע"פ שראה קרי מן המנחה ולמעלה לאחר שהתפלל תפלת המנחה שהרי הוא יכול להמתין עד שתחשך ויטבול לתפלת ערבית אפ״ה טובל ביו״כ מבעוד יום אע"פ שאסור ברחילת הרשות דטבילה בזמנה מלוה: ר' יוםי אומר מן המנחה ולמעלה. אם ראה קרי לאחר שהתפלל תפלת מנחה שהרי הוא יכול להמתין עד שתחשך ויטבול ויתפלל תפלת ערבית. ותפלת נעילה נמי ס"ל שיכול להתפלל בלילה כרב דאמר (יומא דף פו.) תפלת נעילה פוטרת של ערבית: אין לריך לטבול. ביום משום זמן טבילה דלאו מלוה לטבילה בזמנה: דייה לטבילה שתהא באחרונה. במסכת נדה בפרק המפלתש גבי אשה שינאה מלאה ובאה ריקנית ואינה יודעת מתי ילדה דמלרכינן לה ל"ה טבילות לספק ד' טבילות שעליה טבילת זכר לז׳ טבילת נקבה לשבועיים ובלילה או שמא יולדת זכר בזוב ולריכה אף טבילת זבה ביום שבעה לספורים שלה או יולדת נקבה בזוב היתה ומשום דלא ידעינן מתי ילדה ואימתי מטי זמן טבילה דידה מלרכינן לה טבילה כל לילה וכל יום שיש לספוקי בזמן טבילתה ופליג ר' יוסי ברבי יהודה עלה ואמר דייה לטבילה שתהא באחרונה לסוף ספורים של נקבה דהיינו לסוף שלש שבועים שאם ילדה נקבה בזוב טמאה שבועיים ללידתה וז' נקיים בשביל הזיבה ולא אמרינן

טבילה בזמנה מצוה: בזתבר' אין אומרים לו כבה. רבנן גזור על ° אמירה לנכרי משום שבות: ולא תכבה. אין לריך למחות בידו אלא יניחנו ויכבה: שאין שביחחו. של נכרי עליהן דישראל אינו מוזהר על שביתתו של נכרי שחינו עבדו: גבו׳ כבה הוא דלא אמרינן ליה. שעושהו שלוחו ממש: הא כל המכבה אינו מפסיד כו'. ונכרי מדעתיה דידיה עביד שריא: אל תכבה הוא דלא אמרינן ליה. שאינו לריך למחות בידו ומיהו גילוי דעתא דלא יפסיד בדבר נמי לא משתרי דאי גילוי דעתא שרי למה ליה למיתני סיפא אין לריך למחות: אלא מהכא ליכא למישמע מיניה. דודאי מתניתין לאו כולה דוקא אלא חדא מינייהו דוקא או רישא או סיפא ותנא אידך אטו ההיא ולא ידעינן הי מינייהו

דוחא דנגמר מיניה: גיסטרא. שלטון: אפטרופוס. ממונה על ממונו: שמעם מינה קטן אוכל נבילות בים דין מלווין להפרישו. וחקשי לר' יוחנן י דאמר ביבמות (דף קיד.) לרבה בר בר חנה דאירכסו ליה מפתחות של בית המדרש ברשות הרבים בשבת דבר טלי וטליא ליטיילו התם דאי משכחי להו מייתי להו: על דעם אביו. בקטן שידע להבחין שהכבוי זה נוח לאביו ועושה בשבילו: **נכרי אדעחיה דנפשיה עביד.** ואפילו יודע שנוח לו לישראל הוא להנאת עצמו מתכוין שיודע שלא יפסיד: בותגר' כופין קערה. של חרס: על גבי הנר. ובלבד שלא יכבה. ואע"פ שנוטל כלי להצלח קורה שאינה ניטלח בשבח הא אותבינן מינה (לעיל דף מג.) לרבי ילחק דאמר אין כלי ניטל אלא לדבר הניטל ושנייה בלריך למקומו: מעשה בא. כפיית כלי על עקרב: בערב. מקום: חושבי לו מחטאת. כיון דלא היה עקרב רץ אחריו איני יודע אם חייב משום נידה אם לאו וחוששני לומר חייב חטאת הוא:

הבי גרסי׳ ר׳ יוםי אומר מן המנחה ולמעלה אינו צריך למכול. וכן גירסת רש"י ור"ת אבל לא גרסי׳ אינו יכול לטבול דאפי׳ מאן דסבר טבילה בזמנה לאו מלוה "שרי לטבול כדמשמע בסוף לאחר טבילה שאם ימתין לטבול עד הלילה לא יהא לו הערב שמש מסכת יומא (דף פו:) דפריך לרב דאמר תפלח נעילה פוטרת של

ערבית משום דקסבר דתפלת נעילה בלילה והתניא אור יוה"כ כו' געילה ומשני תנאי היא דתניא כל חייבי טובלין בלילה בעל קרי טובל והולך עד המנחה דסבר תפלח נעילה יוסי אומר כל היום כולו טובל דת"ק סבר דטבילה בזמנה לאו מלוה אפ״ה קתני כל חייבי טבילות טבילתן דבשלהי יומא (דף פח.) פריך מהך ברייתא דר' יוסי אדר"י דהכא קאמר איירי בדנלי כבר תפלח נעילה והתם רבי יוםי בר' יהודה היא. ופ"ת

א"כ בשילהי יומא (דף פח.)

כדאמרינן לקמן בפרק שואל (דף קנ.) לא יאמר אדם לחבירו שכור לי פועלים כו' דמוקי לה בחברו נכרי וכן מוכח בפרק הדר (דף סו:) גבי נייתי חמימי מגו ביתא:

מ"מ קי"ל כר' אמי ובירושלמי דין מצווין עליו להפרישו. אל"ל דמוקי מתניתין כרבי יהודה דאמר

מלאכה שאינה לריכה לגופה חייב

עליה או כר"ש וכשלריך לאותו כיבוי כגון לעשות פחמין דבאיסורא דרבנן מוכח בפרק חרש (יצמות קיד.) דאין ב"ד מלווין להפרישו ונראה דמיירי בקטן שלא הגיע לחינוך דבהגיע לחינוך כיון שחייב לחנכו כ"ש דלריך להפרישו שלא יעשה עבירה וכל הנהו דפריך ביבמות הוה מלי לשנויי כשהגיע לחינוך אלא דניחא ליה לאוקמי בכל ענין והא דבעי לאיתויי התם דאין ב"ד מלווין להפרישו מדקתני מינוק יונק והולך וקתני ובגדול אסור משמע דוקא גדול אבל קטן אפי׳ בהגיע לחינוך שרי התם ע״כ גדול לאו דוקא בר עונשין דהא במסקנא מפרש טעמא משום דסחם חינוק מסוכן הוא אצל חלב והאי טעמא לא שייך אלא בבן שתים או שלש שנים:

אייתו

מ) כל"ל מילה אחת.ב) לפנינו בגמ' ליתא להך אוקימתא אולי כוונתו להסוגיא דיומא דף פ"ח ע"ש.

מתפלל שבע ומתודה בערבית כו' טבילות טבילתן ביום נדה ויולדת בלילה וטבילה בזמנה לאו מצוה ר׳ דתפלת נעילה ביום אלמא אע"ג ביום אפילו טמא מת וטמא שרץ שאין לריכין טבילה לתפלה יכולין לטבול והא דפירש בקונטרס דר' יוסי כרב דאמר תפלת נעילה בלילה לא דק מן המנחה ולמעלה א"ל לטבול ובההיא קאמר כל היום ומשני דהכא בדלא צלי ובכולהו רבי יוסי דלא כרב:

מנא ליה לרב דההוא ת"ק דברייתא קמייתא דקאמר דבעל קרי טובל עד המנחה אתי כוותיה דתפלת נעילה בלילה דילמא איירי בדצלי וטבילה בזמנה לאו מלוה ור' יוסי סבר מלוה ותנא קמא דהכא הוא ר' יוסי דהתם ויש לומר דסבר דר' יוסי דהכח ודהתם מסתמא חד תנא הוא ותרוייהו רבי יוסי ברבי יהודה דאיירי בטבילת בעל קרי ביו"כ וא"כ קשיא ר' יוסי בר' יהודה אדר׳ יוסי בר׳ יהודה וע"כ אית לן לשנויי הא דללי והא דלא ללי: אין אומרים לו כבה. אפי׳ נאיסור דרבנן אמירה לנכרי שבות

אלא מהא ליכא למישמע מינה. אמר שעשה ר׳ אמי מעשה כוה: שמע מינה קמן אוכל נבלות בית